

"Cinslerine göre, kâinattaki mevcudatın envainına göre, vazife-i ibadetleri tenevvü ediyor. " cümlesini ve devamını izah eder misiniz?

Cümlenin devamında şöyle buyruluyor:

"Bir hükûmetin muhtelif dairelerde, muhtelif vazifedarları gibi, saltanat-ı rububiyet dairelerinde vezaif-i ubudiyeti ve tesbihatı öyle tenevvü' ediyor."(1)

Bu hakikatin bir misalini kendi vücudumuzda görebiliyoruz. Gözün vazifesiyle kulağın vazifeleri birbirinden çok farklı olduğu için, birincisinde **Basîr** ismi, ikincisinde ise **Semi'** ismi tecelli eder. Bu farklı tecellileri bütün incelikleriyle bilecek ve o iki organın tesbihlerini temsil edecek melekler de birbirinden farklı olacaktır.

Bu iki organa, akciğerden karaciğere, alyuvarlardan akyuvarlara, sinir sisteminden kan dolaşımına kadar birbirinden farklı vazifeler yapan ve ayrı isimlere ayna olan bütün cihazlarımızı ilave edebiliriz. Ve bir insana çok sayıda meleğin müekkel olduğu, her birinin binlerce başı, her başında binlerce dili ve lisanı olacağı hakikatini bir derece hissederiz.

Üstadımızın şu ifadeleri de bunu ders vermektedir:

"İşte madem şu mevcudat-ı hariciyenin, her birisinin üstünde, birer melek-i müekkel var olmak lazım gelir. Ta ki o cismin gösterdiği vezaif-i ubudiyet ve hidemat-ı tesbihiyesini âlem-i melekûtta temsil etsin, dergâh-ı uluhiyete bilerek takdim etsin."(2)

Üstad Hazretlerinin de ifade ettiği gibi, **"nihayetsiz melâike envai"** mevcuttur. Vazifeleri sadece tesbih ve ibadet olan melekler olduğu gibi, dünyanın işlerini gören melekler de vardır.

Peygamberlere ilahi emirleri getiren melekler olduğu gibi, cihad ve sair hususlarda Müslümanlara fiilen kuvvet ve imdat eden melaike de bulunuyor.

Müfessirler bu melaike nevilerinden en meşhurlarını şöylece sıralamışlardır:

-
- Arşı taşıyanlar,
 - Kürsiyi taşıyanlar,
 - Arşın etrafında Rablerine devamlı hamd ve tesbih edenler,
 - Peygamberlere vahiy getirenler,
 - Ruhları kabzedener,
 - Amelleri yazanlar,
 - Cennet ehline hizmet edenler,
 - Cehennem ehline azap verenler,
 - Dünyanın işleriyle vazifeli olanlar,
 - Harplerde Müslümanlara yardım edenler,
 - Şuursuz zikirleri şuurla temsil edenler...

Dipnotlar:

- 1) bk. [Sözler, Yirmi Dokuzuncu Söz, Birinci Maksat.](#)
- 2) bk. [age.](#)